

اشتباه سیاستمداران ایرانی در ساخت تمدن بزرگ چه بود؟

۸ اسفند ۱۴۰۲ ساعت ۲۰:۳۹

تصور سیاستمداران بر این بود که ایران بدون رویارویی با مشکلی عمده می‌تواند جامعه مصرفی مدرنی را بنا نهد که توان برآوردن نیازهای داخلی را دارد و می‌تواند به تولید افزون بر نیاز محصولات صنعتی برای صادرات دست یابد.

در دهه ۱۳۵۰ شمسی قیمت نفت ایران به یکباره افزایش یافت. شاه و سیاستمداران تابع او این وضعیت را به عنوان بهترین فرصت جهت ساخت تمدن بزرگ یافتند. آنها این مسیر را بسیار آسان می‌دیدند و تصور می‌کردند با اتکا به درآمدهای نفتی می‌توان به راحتی از پس اجرای پروژه‌های بزرگ برآمد:

«پس از فزونی بهای نفت در بازارهای جهانی و افزایش سرسام‌آور درآمد ایران، شاه بر این مطلب پافشاری و تأکید می‌کرد که ایران را تا پایان قرن به یکی از قدرت‌های صنعتی جهان تبدیل خواهد نمود و با ساختن تمدن بزرگ مدلی را ایجاد می‌نماید که نه تنها به کار جهان سوم بیاید بلکه حتی برای دنیای غرب نیز الگو باشد. هدف اصلی صاحب منصبان ایرانی در استراتژی خود برای تحول و توسعه تغییر ایران به یک جامعه صنعتی شهری بود. برنامه‌ریزان پیش‌بینی می‌کردند که بتوانند تقریباً تمامی صادرات را با نفت و فرآورده‌های آن جایگزین نمایند در واقع، آنان این‌گونه می‌پنداشتند که ایران بدون رویارویی با مشکلی عمده می‌تواند جامعه مصرفی مدرنی را بنا نهد که توان برآوردن نیازهای داخلی را دارد و می‌تواند به تولید افزون بر نیاز محصولات صنعتی برای صادرات دست یابد اما عقب ماندگی، زیاد فقر ساختاری نیروی کار ماهر وابستگی شدید صنعتی به فن‌آوری وارداتی و تولیدات اندک در بخش صنعت موجب گردید تا این هدف در زمان پیش‌بینی شده تحقق نیابد. افزون بر آن ناظران بر این گمان بودند که میزان پایین تولیدات صنعتی، ایران هزینه‌های بالای تولید و کیفیت متوسط محصولات تولیدشده قدرت رقابت را در بازار جهانی به شدت کاهش می‌دهد.»

منبع: حمیدرضا ملک‌محمدی، از توسعه لرزان تا سقوط شتابان: توسعه اقتصادی، نظامی و بی‌ثباتی سیاسی رژیم پهلوی دوم

(۱۳۵۷-۱۳۴۷) تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۱، صص ۲۲۶-۲۲۷

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/49525/اشتباه-سیاستمداران-ایرانی-ساخت-تمدن-بزرگ>